

REVELATION

Warefa'aia

Fei manumanu opa'ai, fei na fa'arewaia mei Haidaa a'a John, fei na ne'i wagii fei au rona haperaraiaa ei rona narafawe'i ba Jesus Christ, hia Fasu. Mei ne'ia fi fani o'onaia unu ma unuwenuwea ba ronei oafagugu ua wagii ei fi'ia ma haperaraia.

Namina rata ei haduo laloo feni bu'u, ei ba uniaa ei narafawe'ia wagii fei arewaa fei, rona apa'ia, ma'uaa a'a hefi'adiai na ude'opa'ai.

Ma'uaa fei pa'aa baua warewarea lalona, sifei ba a'a Christ, mei hia Fasu, mei Haidaa i powe muaipedugaa minaa ei bidibidii ununa fipuinaa Satan ma'uaa a'a ei rama'aa gufunu, ei rona oafagugu i fanaa fei manufau haroo pafea ma fei manufau malagufu.

Rawarawa Warea

1 ¹Fei fa'a'arewaa Jesus Christ, fei na fania mei Haidaa ba inei fama'aa ei nafina ba tamanu anaa i nomai. Ina fa'arewaia ei i aloaa mei alo'alona dinaa a'a mei nafina John, ²mei i u'ugaa minaa ei na fanunuia—sifei, fei wareaa mei Haidaa ma fei u'ugaa Jesus Christ. ³Ina pa'i hawegiana mei i igooa ei paolaa warea a'a feni diware'auga ma na pa'i hawegiaa ei rona guania ma fabaroronaa iaa ro'ou fei ne'ia wagina, uaa fei au na rafi'i.

Warea a'a ei Olorompalo Losuu

⁴Yau John.

A ne'inaa a'a ei olorompalo losuu laloo fei baua gufu Asia:

Fei rawani'a ma fei gutafarawania i dinaa a'a hamu'ou noranamai a'a mei fi oa eni, mei na oa mina, mei ba i nomai mawe ei olorompalo spiriti^a inamoaa fei gutanana, gutaa hapara, ⁵ma ana noranamai a'a Jesus Christ, mei na wewea u'ugaa ei na fanunuia, mei uma'ua waninia a'a ei ma'ea, mei famamoaa ei haparaa feni malagufu.

---

^a 1:4 O, nomai mawe fei Spiriti na pa'i olorompalo maumauna

I a'a mei na haguuaa o'ou ma alaraa o'ou a'a ei hafelo'a wagii fei namona ⁶ba onei oa a'a fei haparaiana ale'ei ei bauaniaa humuu mei Haidaa ba o'ou paniaa panii mei Haidaniana, mei Amana—i a'ana i ude fei hawera ma fei faufau ranimai ranimai! Amen.

⁷Ma'a, ifi nomai wagii ei papalei,
 ma minaa ei puda ro'aa fanunuia,
 ma ei rona fatawaia anaa;
 ma minaa ei rama'aa feni malagufu rowe faloloa'i uaa hia.

Ipowe ale'ei! Amen.

⁸Mei Fasu, mei Haidaa, na ware ba, “Yau fei Alpha ma fei Omega, mei fi oa eni, mei na oa mina, mei ba iwe nomai, mei Faufaa.”

Hemea Ale'ei Na'uu Rama'a

⁹Yau, John, meni lofu ma tafii hamu'ou a'a fei fi'ia, fei haparaia ma fei apitaia, e'ei ona pa'i a'a Jesus. Yau yei a'a fei gufufu Patmos uaa fei wareaa mei Haidaa ma fei u'ugaa Jesus. ¹⁰Na pasiau fei Spiriti a'a fei Arewaa mei Fasu ma una guainaa hefaa baua lao ale'ei hepalo aigaa maniwa neneu ¹¹ma ina ware: “Ne'i pafoo hepalo holobenaa tamanu ona fanunuia ma aloia a'a ei olorompalo losuu yei Ephesus, Smyrna, Pergamum, Thyatira, Sardis, Philadelphia ma Laodicea.”

¹²Una momo'ai ba a ma'a ba hini mei fi warewaremai a'au. A diarai, na fanunupa'aa olorompalo ude'udee we'ai, pa'afina gold ¹³ma i watolaa ei ude'udee we'ai hemea rama'a “maumauna ale'ei na'uu rama'a,” hawaa uguna na malanaa pinena ma na pa'i ale'ei adii niniwaina, pa'afina gold. ¹⁴Fei tabana mawe ei loa tabana ale'ei hugoo sipsipi namina po'i malewa ma guei pudana ale'ei nalenaleaa hafi. ¹⁵Guei pinena ale'ei bronze na ro laloo fei hafi ma fei laona ale'ei meme'aiaa mamaua. ¹⁶A'a fei panina raudei ma'au na panarofaa olorompalo pi'u ma na lele'amai poana hepalo wadu guapapa umuna ma namina wararo. Fei pudaa mei, ale'ei fei halo na we'ana'ina'i.

¹⁷U'a fanunuia, na pasi o'igoana ale'ei hemea ma'ea. Ma ina augaa fei panina pepepe ma'au pafou ma ware: “Apuna ma'au. Yau mei Rawarawa ma ana mei Mugi. ¹⁸Yau mei na Oalao; una ma'e fama'a. Fanunu, una oa ranimai ranimai! Ma u'ei panarofaa ei gigigii fei ma'ea ma Hades.

¹⁹“Si'ei, onei ne'inaa tamanu ona fanunuia, tamanu a'a feni wagieni ma tamanu i nomai nefarani. ²⁰Fei manumanu opa'aia wagii ei olorompalo pi'u, ei ona fanunuia i a'a fei paniu pepeni ma'au mawe ei olorompalo ude'udee we'ai sifeni: Ei olorompalo pi'u, olomea alo'alo^b a'a ei olorompalo losuu ma ei olorompalo ude'udee we'ai, ei olorompalo losuu.

^b 1:20 O, *oloromea talai tonaa warea*

Warea a'a fei Losuu i Ephesus

2 ¹“Ne'inaa a'a mei alo'alo,^c mei yei a'a fei losuu Ephesus ba:

Si'eni eni wareaa mei i panarofaa ei olorompalo pi'u raudei ma'auna, mei i tatalai watolaa ei olorompalo ude'udee we'ai, pa'afina gold: ²Una apa'idigaa ei bigi'aa hamu'ou, fei wewea bigi'a ma fei apitaiaa hamu'ou. Una aida ba lomi hamona nunuminaa ei hafelo'a rama'a, ba hamona manima'aiaa ei ba ro'ou apostle ma'uua lomi ma hamona apa'ia ba ro'ou sifisifi. ³Hamona apitainaa ei rarabaa uaa fei harau ma lomi hamona rafilele.

⁴Ma'uua na pa'i hepalo tataa hamu'ou i pudau: Hamona di'ininaa fei rawarawa haguua hamu'ou. ⁵Naraiaa fei imina tare, fei hamona pasirai wagina! Filoginaa naranaraa hamu'ou ma bigi'aa ei hamonado'o bigi'ia fama'a. Nabaa lomi hamo'aa filoginaa naranaraa hamu'ou, apowemii tonaa fei ude'udee we'ai hamu'ou a'a fei udeana. ⁶Ma'uua na pa'i hepalo rawani'aa hamu'ou i pudau: Hamona fabidinaa unuu hamu'ou ei bigi'aa ei Nicolatia, ei ana una pa'i bidi'aa unuu wagina.

⁷Hini na pa'i adiana nei guainaa tamanu na wareia fei Spiriti a'a ei losuu. A'a hini i mua awe ugainia ba i hanana a'a fei haihai fei harena, fei i ude laloo fei fananamaiaa gufuu mei Haidaa.

Warea a'a fei Losuu i Smyrna

⁸“Ne'inaa a'a mei alo'aloo fei losuu yei Smyrna ba:

Si'eni eni wareaa mei Rawarawa, mei ana hia Mugi, mei na ma'e fama'a ma mama'adiai. ⁹Una apa'idigaa ei rarabaa ma gutafafelooa hamu'ou—ma'uua hamona pa'i watauda manumanu! Una guaidigaa ei wiwitoiaa ei rona ware ba ro'ou Jew ma'uua lo'e, hamatee ro'ou a'a fei synagogue Satan. ¹⁰Apuna ma'au a'a fei fil'ia, fei anaa hamo'aa tonia. U'ei warefanaa hamu'ou ba mei hani'u iwe auna hefil'a hamu'ou humuu bobo'aia ba i manimaniaa hamu'ou ma laloo hefua arewaa hamo'aa oa i pudaa fei haperararaia ba hamopo'o bima'e ua. Oafagugu ua ma a fanaa hamu'ou fei tao harena.

¹¹Hini na pa'i adiana nei guainaa tamanu na wareia fei Spiriti a'a ei losuu. A'a hini i mua, lomi ba i fagiana a'a fei faguapooa ma'ea.

Warea a'a fei Losuu i Pergamum

¹²“Ne'inaa a'a mei alo'alo, mei yei a'a fei losuu Pergamum ba:

---

^c 2:1 O, *Ne'inaa a'a mei talai tonaa warea*; vv. 8, 12 ma 18 anaa.

Si'eni eni wareaa mei na pa'i fei wararoa wadu, fei guapapa umuna. ¹³Una apa'ia ba hamona guta hitani—fawelei na ude wagina fei gutanaa Satan, gutaa hapara. Ma'uaa hamona oafagugu a'a fei harau. Lomi hamona farapa a'a fei narafawe'iaa hamu'ou a'au ma i a'a fei au Antipas anaa, mei na oafagugu uaa yau, mei rona fo'afama'eia a'a fei baua gufuu hamu'ou—fawelei na guta wagina Satan.

¹⁴Ma'uaa na pa'i hefi'a tataa hamu'ou i pudau: Hamona pa'i hefi'a rama'ia yena rona neneraa fei feroiaa Balaam, mei na feroinaa Balak ba nei susuaninaa ei Israel hafelo'a wagii ei hanaiaa ro'ou ei du'ua rona fanaa ei haidaa sifisifi ma ana roi fitatafipa'ai ua anaa. ¹⁵Hepalodiai, hamona pa'i hefi'a rona neneraa ei feroiaa ei Nicolatia. ¹⁶Si'ei, hamonei filoginaa naranaraa hamu'ou! Nabaa lomi, awe nobatafamai a'a hamu'ou ma fo'a a'a ro'ou wagii fei wadu fei poau. ¹⁷Hini na pa'i adiana nei guainaa tamanu na wareia fei Spiriti a'a ei losuu. A'a hini i mua, a fania hefi'a manna na ude'opa'ai. Ana a fania fei mugoo na po'i, fei ina pa'i hepalo manufau hara na ne'i pafona, fei uniaa mei na tonia na aida.

Warea a'a fei Losuu i Thyatira

¹⁸“Ne'inaa a'a mei alo'alo, mei yei a'a fei losuu Thyatira ba:

Si'eni eni wareaa mei na'uu mei Haidaa, mei guei pudana na ale'ei nalenaleaa hafi, mei guei pinena na mare'a ale'ei bronze. ¹⁹Una apa'idigaa ei bigi'aa hamu'ou, fei hagua, fei narafawe'ia, fei roaiaa pani, fei apitaia ma ei bigi'aa hamu'ou eni, ei na mua laraa fama'a.

²⁰Ma'uaa hamona pa'i hepalo tata i pudau: Hamona fafanefanea mei pifine Jezebel, mei na ware ba hia mamama'a. A'a ei feroiana ina susuaninaa ei nafiu wagii fei fitatafipa'aia ma hanaiaa ei du'ua, ei rona fanaa ei haidaa sifisifi. ²¹Una fanidii auna ba nei filoginaa naranarana wagii ei mau hafelo'ana, ma'uaa, lomi na nunumiai. ²²Si'ei, a suminia pafoo fei tawaa fil'ia ma ei rona fiharoharoipa'ai a'ana ro'apa'amina nanamuinia hawina rona filoginaa naranaraa ro'ou wagii ei maumau mei pifine mei. ²³Awe fo'afama'ea ei na'una. Ma a'a fei, minaa ei losuu ro'aa apa'au ba yau mei a fanunu'apa'aa laloo ia ma naranaraa ei rama'a ma a fani pono'aa hememea hamu'ou ale'ei ei bigi'aa hamu'ou. ²⁴Ma a warenaa a'a hamu'ou ena dufu yena Thyatira, ena lomi hamona panarofaa ei feroiana ma lomi na to apa'a a'a ei feroiaa Satan, ei rona ware ba namina walalo (lomi a fa'awatainaa hamu'ou a'a hepalodiai manumanu): ²⁵Ma'uaa hamonei panarofawe'i a'a tamanu hamona pa'i nopa'aloo fei noramiau.

²⁶Hini i mua ma bigi'aa fei nunumiau nopa'aloo fei pedupeduna, a fania fei forafora a'a ei baua gufu—

²⁷'I famamoaa ro'ou a'a fei o na pa'i rarabana;
i famarataiaa ro'ou ale'ei momo'—^d

ana ale'ei una tonaa fei forafora a'a mei Amau. ²⁸Ana a fania fei pi'uu arewaa. ²⁹Hini na pa'i adiana nei guainaa tamanu na wareia fei Spiriti a'a ei losuu.

Warea a'a fei Losuu i Sardis

3 ¹"Ne'inaa a'a mei alo'alo,^e mei yei a'a fei losuu Sardis ba:

Si'eni eni wareaa mei i panarofaa ei olorompalo spiritii^f mei Hidaa ma ei olorompalo pi'u. Una apa'idigaa ei bigi'aa hamu'ou; ei rama'a, rona nara ba hamona werawera, ma'uua hamona ma'e. ²Asi'aa! Fawe'iaa tamanu ifi ude ma anaa i ma'e, uaa fei bigi'aa hamu'ou, atawe pedufarawani i pudaa mei Hidaa. ³Si'ei, nonominaa tamanu hamona tonia ma guainia; nenegia ma filoginaa naranaraa hamu'ou. Ma'uua, nabaa lomi hamo'aa asi'aa, apowe nomai ale'ei nemea fafanao ma lomi hamo'aa apa'ia ba nahaiga a nomai a'a hamu'ou.

⁴Ma'uua hamona pa'i hefi'a yena Sardis ena lomi rona faloloaa ei susuu ro'ou. Ro'aa tatalaifipui a'au, susuu ro'ou po'iaa, uaa rona rawani. ⁵Hini i mua, i ale'ei ro'ou, susuna, po'iaa. Lomi awe futoaa fei harana a'a fei bu'uu harena, ma'uua a la'aa harana i pudaa mei Amau ma ei alo'alona. ⁶Hini na pa'i adiana nei guainaa tamanu na wareia fei Spiriti a'a ei losuu.

Warea a'a fei Losuu i Philadelphia

⁷"Ne'inaa a'a mei alo'alo, mei yei a'a fei losuu Philadelphia ba:

Si'eni eni wareaa mei na apunai ma fa'uai, mei i panarofaa fei gigigii David. Tamanu hia na gigia, lomi nemea i fare'ipa'ia ma tamanu hia na fare'ia, lomi nemea i gigipa'ia. ⁸Una apa'idigaa ei bigi'aa hamu'ou. Fanunu, una augia i ma'aa hamu'ou hepalo gigei na gigi, fei lomi nemea i fare'ipa'ia. Una aida ba lomi hamonamina faufau, ma'uua hamona neneraa fei wareau ma lomi hamona di'ininaa fei harau. ⁹Ena maroaa fei synagogue Satan, ena rona ware

^d 2:27 Psalm 2:9   ^e 3:1 O, *Ne'inaa a'a mei talai tonaa warea* vv. 7 ma 14 anaa.   ^f 3:1 O, *panarofaa fei Spiriti na pa'i olorompalo maumauna, fei Spiritii*

ba ro'ou Jew, ma'uaa lo'e, ro'ou sifisifi—a fafaiaa ro'ou ba roneimii fapasi i pinee hamu'ou ma ware ba una haguua hamu'ou. ¹⁰Si'ei ba hamona guainaa fei wareau ba hamonei oa fininaa apitaia, ana a wagi'inaa hamu'ou a'a fei au hafelo, fei ba i nomai ma manima'aa minaa eni yeni a'a feni ano.

¹¹Anaa a nomai. Panarofaa tamanu hamona pa'i ba lomi nemea i topa'ainaa fei tao hamu'ou. ¹²Hini i mua, yau a fa'ufalarainia ale'ei hepalo u humuu mei Haidaniau. Lomidiai ba i di'ininia. A ne'inaa fei haraa mei Hadaniau i pafona ma fei haraa fei gufuu mei Haidaniau, fei manufau Jerusalem, fei fi nogio pafea i a'a mei Haidaniau; ma ana a ne'inaa fei manufau harau i pafona. ¹³Hini na pa'i adiana nei guainaa tamanu na wareia fei Spiriti a'a ei losuu.

Warea a'a fei Losuu i Laodicea

¹⁴“Ne'inaa a'a mei alo'alo, mei yei a'a fei losuu Laodicea ba:

Si'eni eni wareaa mei Amen, mei na oafagugu ma na u'ufafa'uai, mei famamoa ei famamaraa mei Haidaa. ¹⁵Una apa'idigaa ei bigi'aa hamu'ou ba lomi hamona magigi ma lomi hamona babai. Nunumiau ba hamu'ou hepalo guapaloei! ¹⁶Si'ei ba lomi hamonamina babai—abaa babaia o magigia—ana a huwisuminaa hamu'ou poau. ¹⁷Hamona ware ba, ‘Yau na pa'i watauda manumanu; na pa'i mugoo po'i ma lomi na nunuminaa ne'a manumanudiai.’ Ma'uaa lomi hamona aida ba hamona hafelo, oa a'a fei faloloa'ia, lomi na pa'i manumanu, pudawerai ma alawata. ¹⁸A aweinaa hamu'ou ba hamonei pono gold a'au, fei rona fafafa'arainaa hafi ba hamonei pa'i manumanu ma rafe po'iaa susu ba hamo'aa hawaipa'ainaa ei alawataa hamu'ou, ei i famamafaa hamu'ou; ma au pao puda hamu'ou ba hamo'aa fanunupa'i.

¹⁹A'a ena una haguua ro'ou, a warefawe'i ma sualaparaa ro'ou. Si'ei, nofarawaninamai ma filoginaa naranaraa hamu'ou. ²⁰Fanunu! Una u a'a fei gigei ma faba'aba'a. Hini i guainaa fei laou nei gigia ma a wadu'aimai ma haigu'aa hananafipui.

²¹A'a hini i mua, a ugainia ba i gutafipui a'au pafoo fei gutanau gutaa hapara ana ale'ei una mua ma gutafipui a'a mei Amau pafoo fei gutanana gutaa hapara. ²²Hini na pa'i adiana nei guainaa tamanu na wareia fei Spiriti a'a ei losuu.”

Fei Gutanaa Hapara i Gufu Pafea

4 ¹Nenee fei, una fanunu ma i ma'au na gigi hepalo gigei i gufu pafea. Fei lao, fei nado'o guainia fama'a ei i ware a'au ale'ei maniwa na ware ba, “Nomai yeni pafea ma a fama'aio tamanu ba i nomai nenee

fei.” ²Ana ei na pasiau fei Spiriti ma i ma'au na guta hemea pafoo fei gutanaa hapara i gufu pafea. ³Ma mei i guta yei, fei mau fanunuana ale'ei jasper ma carnelian. Hepalo pua'oo, maumauna ale'ei emerald, na faweloinaa fei gutanaa hapara. ⁴Enu pa'ania ma obaodiai gutanaa hapara na faweloinaa fei gutanaa hapara fei ma enu pa'ania ma gunaroa forafora mina mina, rona guta wagii ro'ou. Na po'i susuu ro'ou ma pafoo tabaa ro'ou na pa'i tao, pa'afina gold. ⁵A'a fei gutanaa hapara na a'egime'aimai fei usida, hugugu ma parara. I ma'aa fei gutanaa hapara olorompalo we'ai na wegugugu. E'ei, ei olorompalo spiritii^g mei Hidaa. ⁶Ana i ma'aa fei gutanaa hapara na fafanunu ale'ei fei ma'ea fei agi na pao ua, namina po'i malewa.

I memewana, papaa fei gutanaa hapara na pa'i gunaroa manumanu rona fawewenai ma namina watauda ei puda ro'ou, ma'a ma mugu. ⁷Fei rawarawa manumanu, fanunuana ale'ei lion, fei fahelaguiana ale'ei buduma'ao, fei fa'o'oduiana, pudana ale'ei rama'a ma fei fagunaroana ale'ei hepalo manuaa na fidufidu. ⁸Hepapalo a'a obaoei, na pa'i oloroa pau ma namina pepesu ei puda i hudi ununa, haroo pauna anaa. Arewaa ma poi lomi rona fafaa warea ba:

“Apunai, apunai, apunai mei Fasuu, mei Faufau Hidaa, mei na oa mina, mei fi oa eni, mei ba i nomai.”

⁹Ei gunaroa manumanu ei, rona fawewenai. Ma rona fani hawera, honua ma warea 'ta' a'a mei fi guta pafoo fei gutanaa hapara, mei i oalao ranimai, ranimai. ¹⁰Ei ro'aa bigi'aa fei, ei enu pa'ania ma gunaroa forafora mina mina, rona fapasi i ma'aa mei na guta a'a fei gutanaa hapara ma losuinaa mei fi oalao ranimai ranimai. Rona augaa ei tao ro'ou i ma'ana ma ware:

¹¹“Yoi, onamina awata, mena Fasuu hai'ou, mena Haidaniaa hai'ou, ba o tona hawera ma honua ma faufau, uaa ona famamaraiaa minaa ei manumanu, ma a'a ei nunumiamu rona mamara ma ude.”

Fei Holobenaa ma fei Na'uu Sipsipi

5 ¹Ma unawe fanunupa'ia ba raudei ma'au, panii mei fi guta pafoo fei gutanaa hapara na pa'i ale'ei holobenaa ma mina guapepei na pa'i ne'ia ma na fapananaa olorompalo banabana. ²Ma una fanunupa'aa hemea faufau alo'alo fi warefabauanai, “Hini na awata ale'ei ba i gigi'aa ei banabanana ma ufugaa fei holobenaa?” ³Ma'uaa lomi hemea i pafea o i malagufu, o haroo malagufu ba i ufugaa fei holobenaa o fanunu lalona. ⁴Unamina ai'aifawe'i, uaa lomi rona labagipa'aa hemea na awata ale'ei

^g 4:5 O, E'ei, fei Spiriti na pa'i olorompalo maumauna, Spiritii

ba i ufugaa fei holobenaa o fanunu lalona. ⁵I dii, hemea ei forafora mina mina na warenamii a'au, "Apuna ai'ai! Ma'a, fei lion maroaa ei pai Judah, fei Waraa David, na mua. Hia na awata ba i ufugaa fei holobenaa ma ei olorompalo banabanana."

⁶Ma unawe fanunupa'aa hepalo Na'uu Sipsipi, fanunuana ale'ei ba rona moro'ia, na ufalarai i memewaa fei gutanaa hapara, fei rona faweloinia ei gunaroa manumanu mawe ei forafora. Na pa'i olorompalo waduu tabana ma olorompalo pudana, haduoo ei olorompalo spiritii^h mei Hidaa, ei na alonaa ro'ou tadiwe'aiaa fei malagufu. ⁷Inamii tonaa fei holobenaa i raudei ma'au panii mei fi guta pafoo fei gutanaa hapara. ⁸I'a todigia, ei gunaroa manumanu, ei rona fawewenai mawe ei enu pa'ania ma gunaroa forafora mina mina, rona fapasi i ma'aa fei Na'uu Sipsipi. Hememea na pa'i harp ma rona utabeaa ei lopi, pa'afina gold ma na pepesu a'a ei dufaa hagu, haduoo ei lafulafuaa ei apunaiiaa mei Hidaa. ⁹Ma rona laugaa hepalo manufau lauga:

"Yoi, ona awata ba o'aa tonaa fei holobenaa
ma gigi'aa ei banabana,
uaa rona fo'afama'edigio,
ma wagii fei namomu ona ponohadiwe'inaa ei rama'a
noramias ro'ou a'a minaa ei pai rama'a, minaa ei wareagufu,
minaa ei mau rama'a ma minaa ei baua gufu
ba na'uu mei Hidaa.

¹⁰Ona nunuminia ba ro'ou ale'ei rama'aa fei haparaia
ma ale'ei bauaniaa humuu mei Hidaa,
ba ronei bigi haroo mei Haidaniaa o'ou
ma tonaa fei hapara yeni malagufu."

¹¹Ma una fanunulao ma guainaa lao ei watauda alo'alo puduu ro'ou pufaba'a pufaba'a ma watauda pufaba'adiai. Rona faweloinaa fei gutanaa hapara ma ei gunaroa manumanu ma ei forafora. ¹²Rona laugifabuanai ba,

"Na awata fei Na'uu Sipsipi, fei rona fo'afama'eia
ba i tonaa fei forafora ma ei rawani'a manumanu
ma apa'a ma faufau
ma honua ma hawera ma udugia!"

¹³Ma una guainaa minaa ei manumanu pafea ma i malagufu ma haroo malagufu ma pafoo fei agi ma ei i ude i laloo e'ei, rona laugi ba:

"I a'a mei fi guta pafoo fei gutanaa hapara ma a'a fei Na'uu Sipsipi
i ude fei udugia ma honua ma hawera ma faufau
ranimai ranimai!"

¹⁴Ei gunaroa manumanu, ei rona fawewenai, rona ware, "Amen," ma ei forafora, rona fapasinna pu ma uduginia.

^h 5:6 O, haduoo fei Spiriti na pa'i olorompalo maumauna, Spiritii

Ei Banabana

6 ¹A fanunulao, fei Na'uu Sipsipi fi gigi'aa fei rawarawa banabana a'a ei olorompalo. Ma una guainaa hemea ei gunaroa manumanu, ei rona fawewenai, fei laona ale'ei parara ma na ware ba, “Nomai!” ²Una fanunu ma na pa'i hepalo po'iaa hosi! Mei pafona na pa'i hio ma na tonaa fei taona ma asi'aponilao ale'ei hemea ba iree mua.

³I'a gigi'aa fei faguapalooa banabana fei Na'uu Sipsipi, una guainaa fei faguapalooa manumanu, fei na fawewenai, ina ware ba, “Nomai!” ⁴Ma hepaldiai hosi na nomai, maumauna ale'ei fei hafi na ro. Ma mei pafona na tonaa fei faufau ba i fapedugaa fei gutafarawania ma fafifoa'ainaa ei rama'a i malagufu. Ma na tonaa fei baua wadu.

⁵I'a gigi'aa fei fa'odumanuaa banabana fei Na'uu Sipsipi, una guainaa fei fa'oduiaa manumanu na ware ba “Nomai!” Una fanunu ma yei i pudau hepalo hararapa'o hosi! Mei pafona na panarofaa hepalo manumanu ba i wareinaa rarabaa ei manumanu. ⁶Ma una guainaa fei ale'ei lao na waremai i dupuaa ei gunaroa manumanu, ei rona fawewenai, “Hepalo choinixⁱ wheat wagii fei bigi'aa heai arewaa,^j oduai litre barley wagii fei bigi'aa heai arewaa^k ma apuna fafelooa fei pao ma fei wine!”

⁷I'a gigi'aa fei fa'obaoa banabana fei Na'uu Sipsipi, una guainaa fei fagunarooa manumanu na ware ba “Nomai!” ⁸Una fanunu ma yei i pudau hepalo alaweraa hosi! Mei pafona, harana Ma'ea, ma Hades fi nofararafi'imai nenena. Mei Haidaa na fanaa lagua fei faufau a'a henono a'a obao feni malagufu ba lagunei fo'afama'ena ro'ou wadu, mouabiabia, funua ma ei manulelelee podu feni malagufu.

⁹I'a gigi'aa fei fahaipaniaa banabana, una fanunupa'ia ba i haroo fei tawahafi na apunai na ude ei fawewenii ei rona fo'afama'ea ro'ou hefi'a hamatee fei wareaa mei Haidaa ma fei u'ugaa ro'ou wagina. ¹⁰Rona haropararaimai ba, “Mena Hapara Fasu, mena ona fafa'arai ma fa'uai nahaiga ba o'aa dududuaa ei rama'aa fei malagufu ma fawanewaneaa fei namoo hai'ou?” ¹¹I dii, hememea ro'ou na tonaa hepapalo po'iaa susu ma hemea na warefanaa ro'ou ba ronei fawiwi'a ma'lida nopa'aloo fei ba na poponai fei puduu ei rarafii ro'ou nafi ma lofu, ei ba ro'aa fo'afama'ea ro'ou hefi'a.

¹²Una fanunulao ma ina ufugaa fei fa'olorooa banabana. Ma namina rerere fei malagufu. Fei halo na filoginaa hararapa'o ale'ei susuu faloloa'ia, bigi'aa ro'ou hugoo memee ma minaa fei puda na filoginaa roa, ale'ei namo ¹³ma ei pi'u haroo pafea na pasinaa malagufu, ale'ei fei fua

---

ⁱ 6:6 Ale'ena heai litre   ^j 6:6 Fei mugoo po'i *denarius* ale'ei pono'aa fei bigi'aa heai arewaa.   ^k 6:6 Ana ale'ei 6:6b

na marapasi nabaa na pa'i baua lalarena. ¹⁴Fei pumanugawe na folarai ale'ei holobenaa ne'ia ma minaa ei maugeni ma gufu na afuedi'ininaa ei pa'aa udeaa ro'ou.

¹⁵Ma ei haparaa fei malagufu, ei na'uu hapara, ei bauaniaa fo'aa, ei na pa'i watauda manumanu, ei faufaua, minaa ei humuwa ma minaa ei abaa humuwa, rona opa'ai i laloo ei walefoaa ei na'a ma dupuaa ei na'ana'a. ¹⁶Rona warefawe'i a'a ei maugeni ma ei na'ana'a ba, "Pasi pafoo hai'ou ma opa'ainaa hai'ou a'a fei puda me'i fi guta pafoo fei gutanaa hapara mawe fei sibaa fei Na'uu Sipsipi! ¹⁷Uaa fei baua arewaa sibaa lagua nawe nomai ma hini i ufalaraipa'i?"

144,000 Rona Tama'aidii

7 ¹Nenee fei, na fanunupa'aa gunaroei alo'alo rona ufalarai a'a oboaei walasusuu feni malagufu, rona utofa'ainaa oboaei lalarenaa fei malagufu ba ro'aa pauninaa fei lalarena ba nei'aa agifaa fei malagufu o fei agi o hepalo haihai. ²I dii, una fanunupa'aa hemeadii alo'alo fi norai raudei ana halo ma i a'ana fei banabanaa mei Haidaa, mei fi oalao. Ina haropararainaa a'a gunaroei alo'alo, ei rona pa'i fei faufau ba ro'aa fagianainaa fei malagufu ma fei agi ma ware ba: ³"Apuna fagianainaa fei malagufu o fei agi o ei haihai nopa'aloo fei ba hai'ouna au tamatama pafoo rawaa ei nafii mei Haidaniaa hai'ou." ⁴Ma una guainaa fei puduu ei rona tama'aidii: 144,000 noramiaa ro'ou a'a minaa ei pai Israel.

⁵A'a fei pai Judah 12,000 na tonaa fei lala,

a'a fei pai Reuben 12,000,

a'a fei pai Gad 12,000,

⁶a'a fei pai Asher 12,000,

a'a fei pai Naphtali 12,000,

a'a fei pai Manasseh 12,000,

⁷a'a fei pai Simeon 12,000,

a'a fei pai Levi 12,000,

a'a fei pai Issachar 12,000,

⁸a'a fei pai Zebulun 12,000,

a'a fei pai Joseph 12,000,

a'a fei pai Benjamin 12,000.

Fei Baua Gupuu Rama'a, Susuu Ro'ou Po'iaa

⁹Nenee fei, una fanunu ma yei i pudau na pai hepalo baua gupuu rama'a lomi hemea ba i wareipa'ia. Noramiaa ro'ou a'a minaa ei baua gufu, pai, maumau rama'a ma wareagufu ma rona u i ma'aa fei Na'uu Sipsipi. Susuu ro'ou po'iaa ua ma rona panarofaa ei habaa haihai i panii ro'ou. ¹⁰Ma rona harofabauanai ba:

"Fei tela'ana, manumanuu fei Na'uu Sipsipi

mawe mei Haidaniaa o'ou,
mei fi guta pafoo fei gutanaa hapara.”

¹¹ Minaa ei alo'alo, rona ufaweloinaa fei gutanaa hapara ma ei forafora mawe ei gunaroa manumanu, ei rona fawewenai. Rona fapasi'o'o'uinaa pu i ma'aa fei gutanaa hapara ma losuinaa mei Haidaa, ¹² ma rona ware: “Amen!

Udugia ma hawera
ma apa'a ma warea ‘ta’ ma honua
ma faufaua
i dinaa a'a mei Haidaniaa o'ou
ranimai, ranimai. Amen!”

¹³ Ma hemea ei forafora na i'iginau, “Ei susuu ro'ou po'iaa—ro'ou hini ma noramiaa ro'ou hitani?”

¹⁴ Una ware, “Mena bauana, ona aidadii.”

Ma ina ware, “E'ena, ena ronado'o tonaa fei baua haperaraia; rona fesufapo'inaa ei susuu ro'ou wagii fei namoo fei Na'uu Sipsipi. ¹⁵ Si'ei, “Ro'aa u i ma'aa fei gutanaa haparaa mei Haidaa
ba ro'aa paniaa panina arewaa ma poi laloo fei humuna;
ma mei fi guta pafoo fei gutanaa hapara
i hawainaa ro'ou a'a fei palena.

¹⁶ Lomidiai ba ro'aa bao ma sigigi.
Lomi ba i famaguhaguraa ro'ou fei halo,
o ne'a manumanu na babai.

¹⁷ Uaa fei Na'uu Sipsipi i memewaa fei gutanaa hapara
i oanaa oma'ama'aa ro'ou;
i noduginaa ro'ou a'a fei ranuu harenaa.
Ma mei Haidaa, i huguaa minaa ei ranuu puda ro'ou.”

Fei Fa'olorompaloaa Tamatama ma fei Hagii Bafu, Pa'afina Gold

8 ¹ I'a gigi'aa fei olorompaloaa banabana, lomi ma'ida waigia i gufu pafea laloo ale'ei hesuwi hour.

² Ma una fanunupa'aa ei oloromea alo'alo, ei ro'ei u i ma'aa mei Haidaa ma rona tonaa olorompalo maniwa.

³ Ina nomai hemeadi ai alo'alo, mei na pa'i hagii bafuu hafi na dufaa, pa'afina gold ma namii u i ma'aa fei tawahafi na apunai. Rona fania ei lafulafuaa ei apunaiaa mei Haidaa fininaa watauda dufaa hagu ba inei fani fana i pafoo fei tawa apunaia pa'afina gold i ma'aa fei gutanaa hapara. ⁴ Fei dufaa hagu fininaa ei lafulafuaa ei apunaiaa mei Haidaa na asi'aa a'a fei panii mei alo'alo dinaa pafea i ma'aa mei Haidaa. ⁵ Ma mei alo'alo na tonaa fei hagi, nofinaa hafi a'a fei tawahafi na apunai ma bainafa'inaa pafoo fei malagufu; ma na pa'i parara, hugugu, a'egime'aiaa usida ma namina rerere fei malagufu.

Ei Maniwa

⁶Ma ei oloromea alo'alo, ei rona pa'i olorompalo maniwa, ba ro'aa hugufia.

⁷Mei rawarawaa alo'alo na hugufaa fei maniwana ma na logunaree malagufu ei manumanu ale'ei ei mugoo fininaa hafi fihafuinaa namo. Na gu'a heai a'a oduai malalaa fei malagufu, heai a'a oduai haihai ma minaa ei guana mamarawii.

⁸Mei fahelaguiaa alo'alo na hugufaa fei maniwana ma hepalo manumanu ale'ei baua maugeni namina gu'agu'a ma ina siminaa laloo agi. Ma heai a'a oduai fei agi na filoginaa namo. ⁹Heai a'a oduai manumanu laloo agi na ma'e ma hepalo a'a odumanu waggii minaa ei baua wa na fagiana.

¹⁰Mei fa'o'oduiaa alo'alo na hugufaa fei maniwana ma hepalo baua pi'u namina weguwegu ale'ei ramai na pasigio pafea, pasi pafoo heai a'a oduai ei ranu— ¹¹haraa fei pi'u fei, Para'aa.¹ Heai a'a oduai ei baua ma pusu'o ranu na filoginaa para'aa ma watauda rama'a rona ma'e waggii fei ranu na para'a.

¹²Mei fagunaroaa alo'alo na hugufaa fei maniwana ma na hafelo heai a'a oduai ei au fei halo, fei puda ma ei pi'u ba ale'ei heai a'a oduai na filoginaa roromaa. Heai a'a oduai ei arewaa na roro ma fei poi anaa.

¹³Ei a fafanunulao, na guainaa hefaa manuaa fi fidulao ma na harofabauana ba, “Fagiana! Fagiana! Fagiana a'a ei rona oa i malagufu, uaa o'oduei alo'alo ba ro'aa hugufaa ei maniwa!”

9 ¹Mei fahaipaniaa alo'alo na hugufaa fei maniwana ma una fanunupa'aa hepalo pi'u na pasirai pafea dinaa malagufu. Fei pi'u na tonaa fei gigigii fei walaloo lomi ia'iana. ²I'a gigiaa fei walaloo lomi ia'iana, fei hagu na asi'aa wagina ale'ei hagu hepalo baua fe'aa. Fei halo ma fei pumanugawe na roro a'a fei hagu fei walaloo lomi ia'iana. ³Ma waggii fei hagu ei teraupu na pasinaree feni malagufu ma na fanaa ro'ou fei faufau ale'ei ei difowai. ⁴Hemea na ware a'a ro'ou ba ronei'aa fafelooa ei guanaa feni malagufu o hepalo haihai ma'uua, uniaa ei lomi rona pa'i fei tamatamaa mei Haidaa pafoo rawaa ro'ou. ⁵Lomi rona tonaa fei faufau ba ro'aa fo'afama'eea ro'ou, ma'uua, ronei haperara'uaiaa ro'ou laloo haipani puda. Ma fei fi'iaa ro'ou ana pa'aa ale'ei fei taduaa fei difowai. ⁶A'a ei arewaa ei, ei rama'a, ro'aa labarai fama'ema'ee ro'ou, ma'uua lomi ro'aa pa'ia; nunumiaa ro'ou ba ro ma'e, ma'uua fei ma'ea lomi i pa'aa ro'ou.

⁷Fei maumau ei teraupu ale'ei ei hosi, ei ba ro'aa adigupenaa fifo'aia. Pafoo tabaa ro'ou, na pa'i ale'ei tao, pa'afina gold ma fei mau puda ro'ou

¹ 8:11 Warea English ba *Wormwood*

ale'ei rama'a. ⁸Hugoo tabaa ro'ou ale'ei hugoo paraa pifine ma difoo ro'ou ale'ei lion. ⁹Rona pa'i rapirapii niniwai, pa'afina iron ma inaiiaa pau ro'ou ale'ei meme'ii unuu watauda hosi ma chariot rona adigupenaa fifo'aia. ¹⁰Wawaa ro'ou na tadu ale'ei taduaa difowai ma a'a ei wawaa ro'ou na pa'i faufau ba ro'aa haperaraiaa ei rama'a laloo hapaini puda. ¹¹Mei haparaa ro'ou, mei alo'aloo fei walaloo lomi ia'iana, harana Abaddon a'a fei warea Aramea ma fei harana a'a fei warea Greece, Apollyon.^m

¹²Fei rawarawa fagianaa na nodigilao; guapalodiai i nomai.

¹³Mei fa'oloroaa alo'alo na hugufaa fei maniwana ma una guainaa hepalo lao noranamai a'a ei manumanu na suaraiⁿ wagii fei tawahafi na apunai, pa'afina gold, fei yei i ma'aa mei Haidaa. ¹⁴Ina warenaa a'a mei fa'oloroaa alo'alo, mei na pa'i maniwa ba, "Alaraa gunaroei alo'alo, ei rona fau yei a'a fei baua ranu Euphrates." ¹⁵Ma gunaroei alo'alo, ei ronado'o guta nopa'amii fei pa'aa au fei, fei arewaa laloo fei puda ma igisimasi fei, ronawe ala ba ronei fo'afama'ea hemea a'a o'odui a'a minaa ei rama'a. ¹⁶Puduu ei fo'aa rona hugi pafoo ei hosi, ale'ei enu pu'u pufaba'a pufaba'a. Una guainaa fei puduu ro'ou.

¹⁷Maumau ei hosi ma ei rapi'aa ro'ou laloo fei mefiu ale'ei ba: Ei rapirapii niniwai ro'ou na ro ale'ei hafi, pa'aa marawi ma rewarautao ale'ei babaiaa mugoo. Maumau tabaa ei hosi ale'ei tabaa lion ma fei hafi, hagu ma babaiaa mugoo na lele'amai poaa ro'ou. ¹⁸Ma hemea a'a o'odui a'a minaa ei rama'a na ma'e wagii odumanu manumanu: fei hafi, fei hagu ma fei babaiaa mugoo, ei na lele'amai poaa ro'ou. ¹⁹Fei faufau ei hosi na ude i poa ma wawaa ro'ou; uaa ei wawaa ro'ou ale'ei wa'a ma na pa'i tabaa ro'ou ba ro'aa tadu.

²⁰Ei dufuu rama'a, ei lomi rona ma'e wagii e'ei hafelo'a e'ei, ana lomi rona filoginaa naranara o bigi'aa ro'ou; rona losui'uaialao ei pigea ma ei manumanu ale'ei gold, silver, bronze, mugoo—haidaa sifisifi, ei lomi rona fanunupa'i, guaipa'i o talaipa'i. ²¹Ana lomi rona filoginaa naranara wagii ei fo'afama'ea, bigi'aa ei puala, ei fitatafipa'aia ma ei fafanaoaa ro'ou.

Hemei Alo'alo ma fei Pusu'o Holobenaa

10 ¹I dii, una fanunupa'aa hemeadi ai faufau alo'alo fi norai pafea. Hawaa uguna, papalei ma na pa'i pua'oo palalaa tabana; mau pudana ale'ei fei halo ma guei pinena ale'ei u ma na weguwegu. ²Ina panarofaa hepalo pusu'o holobenaa na folorai i panina. Ina fa'ugaa raudei pinena ma'au i pafoo fei agi ma raudei mauwina, i pafoo fei malagufu

^m 9:11 Abaddon ma Apollyon hanuna ba mei Birosia.   ⁿ 9:13 O, hepalo lao noranamai a'a ei wadu

³Ma ina memewai ale'ei hepalo lion. I'a haroharo, ei lao olorompaloei parara na wareware. ⁴Ma ro'aa ware olorompaloei parara ba a ne'i ma'uua, una guainaa hepalo lao pafea na ware, “Obainaa tamanu rona wareia ei olorompalo parara ma onei'aa ne'inia.”

⁵Ma mei alo'alo, mei unado'o fanunupa'ia na u i pafoo fei agi ma fei malagufu, ina roainaa pafea raudei panina ma'au. ⁶Ma ina warefa'unai a'a mei fi oalao ranimai ranimai, mei na famamaraiiaa fei pumanugawe, minaa ei haroo pafea, fei malagufu ma minaa ei wagina, fei agi ma minaa ei lalona ma ina ware, “Lomidiai fawiwi'aia! ⁷Ma'uua, laloo ena arewaa na hugufaa fei maniwana mei fa'oloromeaiaa alo'alo, fei opa'aiaa mei Haidaa, i powe arewapedu ana ale'ei idii wareia a'a ei nafina, ei mamama'a.”

⁸Ma fei lao ado'o guainia noranarai pafea na ware hepoadiai a'au ba: “Re tonaa fei holobenaa, fei na folorai panii mei alo'alo, mei na ufalarai pafoo fei agi ma fei malagufu.”

⁹Si'ei una dinaa a'a mei alo'alo ma i'iginia ba nei fanau fei pusu'o holobenaa. Ina ware a'au ba, “Ni. Hanaia. I para'a i laloo pahanamu ma'uua laloo poamu i ro'o ale'ei musii lao.” ¹⁰Una tonaa fei pusu'o holobenaa i panii mei alo'alo ma hanaia. Namina ro'o ale'ei musii lao laloo poau, ma'uua a hanapedudigia, namina para'a. ¹¹Ma na warefanau, “Onei diware'audinaa watauda rama'a ma ei baua gufu, ei rama'aa u'ugai wareagufu ma ei hapara.”

Helagui Umuia

11 ¹Hemea na fanau hepalo tatapai ale'ei manumanuu wawarei puduu malaa manumanu ma na warefanau, “Re tapainaa malaa fei humuu mei Haidaa ma fei tawahafi na apunai ma wareinaa ei losuia lalona. ²Ma'uua, fei malalaa humuu i ano; onei'aa tapainia uaa na udenaa a'a ei Gentile. Ropowe tatalai pafoo fei gufu apuna laloo gunaroa pa'ania ma guai puda. ³Ma a fani faufau a'a laguei umuiaa umuu ma laguwe wareaa ei diware'auga laloo hefa pufaba'a ma enu pu'u ma oloroo pa'ania arewaa ma susuu lagua ale'ei susuu ei rona faloloa'i. ⁴Laguei, ana siguapaloei haihai olive ma guapaloei ude'udee we'ai yei ma'aa mei Fasuu feni malagufu. ⁵Nabaa nemea ba i fafeloaa lagua, i lele'amai poaa lagua hafi ma pisi'onomaa ei bidibidii unuu lagua. Fei mau ma'ea ale'ei i tonia mei ba i fafeloaa lagua. ⁶Na pa'i faufau lagua ba lagu'aa fawi'aa fei pumanugawe lomi i pa'i maunu a'a fei au laguna wareaa ei diware'auga ma ana pa'i faufau lagua ba lagu'aa filoginaa namo fei agi ma fagianainaa feni malagufu a'a minaa ei mau funua ana ale'ei nunumiaa lagua.

⁷Ena laguna fapedugaa u'ugaa lagua, fei manulelele na wala'anamai a'a fei walaloo lomi ia'iana ba i fanima'aa lagua ma na fugoinaa lagua

ma fo'afama'ea lagua. ⁸Ei hudi unuu lagua na haino ua wagii fei talaa fei baua gufufu, fei rona roroihanunuinia ba Sodom ma Egypt, fawelei ana rona fatawaiiaa mei Fasuu ro'ou. ⁹Laloo oduai ma hesuwi arewaa ei rama'a, noramiaa ro'ou a'a minaa ei rama'a, ei pai rama'a, minaa ei wareagufu ma ei baua gufufu ma ro'aa u'igoaa hudi unuu lagua ma lomi ro'aa uga ba ro'aa i'ifinaa lagua. ¹⁰Ei rama'aa malagufu ro'aa ni'eni'e wagii fei lagii lagua ma hamamani, fifanii fanaa ro'ou, uaa laguei mamama'a laguei, lagunado'o fanima'aa ei rona guta yeni malagufu.

¹¹Ma'uaa, nenee oduai ma hesuwi arewaa fei fawewenii harenaa mei Haidaa na wadu'aa lagua ma laguna asi'a'unaa pinee lagua ma ronamina ma'aurerere ei rona fanunuaa lagua. ¹²Ma lagunawe guainaa hepalo baua lao noramiana pafea na warenaa a'a lagua ba, “Nomai yeni pafea.” Ma laguna dinaa pafea wagii hepalo papalei ma rona ufanunulao ei bidibidii unuu lagua.

¹³Ana a'a fei au fei, namina rerefabauana fei malagufu ma hepalo a'a hefua wagii minaa ei manumanu laloo fei baua gufufu na wata'o'o. Ma oloromfua pufaba'a rama'a, rona ma'e wagii fei rereaa fei malagufu. Ma ei dufuu rama'a, rona ma'aufafelo ma fani honua a'a mei Haidaniaa fei gufuu pafea.

¹⁴Fei faguaiaa fagianaa na nodigilao; lomi i madii ma iwe nomai fei fa'oduaiaa fagianaa.

Fei Fa'olorompaloa Maniwa

¹⁵Mei fa'oloromeiaa alo'alo na hugufaa fei maniwana ma hefi'a baua lao i pafea na ware:

“Fei haparaiaa feni ano
nawe oanaa haparaiaa mei Fasuu o'ou
mawe mei Christ,
ma ipowe oanaa hapara ranimai ranimai.”

¹⁶Ma ei enu pa'ania ma gunaroa forafora mina mina, ei rona guta pafoo ei gutanaa ro'ou gutaa hapara i ma'aa mei Haidaa, rona fapasi'o'o'ui ma losuinaa mei Haidaa ¹⁷ma rona ware,

“Hai'oufi ware 'ta' a'amu mena Fasu, mena Faufau Haidaa,
yoi mena oifi oa eni ma mina,
uaa onawe tonaa fei baua faufaumu
ma fa'asi'anaa fei haparaiamu.

¹⁸Ei baua gufufu, rona siba;
ma fei sibamu na nomai.

Na nodigimai fei au ba o'aa dududuaa ei ma'ea,
ma pono'aa ei nafimu, ei mamama'a,
ma ei apunaiamu ma ei rona fahonuaa fei haramu,
fipuinaa ei rona pa'i haraa ro'ou ma ei lomi—

ma ana ba o'aa fagianainaa
ei rona fagianainaa feni malagufu.”

¹⁹Ma fei humuu mei Haidaa i pafea na gigi ma i laloo humuna una fanunupa'aa fei bao fei fi'ugaiana. Ma na a'egime'aimai fei usida ma na meme'ai fei hugugu ma parara ma na rerere fei malagufu ma na ropa ei we'ia manumanu ale'ei mugoo.

Mei Pifine ma fei Dragon

12 ¹Ma na arewamai i pafea hepalo baua hilala i fananawalaiaa puda: hemea pifine na lalawainaa fei halo ma na ude i haroo pinena fei puda ma tao tabana ei hefua ma guapalo pi'u. ²Ina wareu ma aifabauana a'a fei fi'ina hamatee ba i wanini. ³Ma hepaldiai hilala na arewamai i pafea: hepalo baua roa dragon na pa'i olorompalo tabana ma hefua waduu taba ma olorompalo tao ei tabana. ⁴Fei wawana na rosiminaa hepalo a'a odumanu wagii minaa ei pi'u pafea ma nafa'inaa ro'ou i malagufu. Fei dragon na u i ma'aa mei pifine, mei ba i wanini ba i pisi'onomaa mei baduu ena na a waninimai. ⁵Ina waninaa hemea na'u wawane, mei ba i haparainaa minaa ei baua gufu a'a fei o, pa'afina iron. Ma mei baduu hemea na poronaa pafea a'a mei Haidaa ma a'a fei gutanana, fei gutaa haparaiana. ⁶Mei pifine na adigupenaa fawelei lomi haihai o guana a'a fei gutanana, fei pagi'augaa mei Haidaa, mei ba i wagi'inia laloo hefa pufaba'a ma enu pu'u ma oloroa pa'ania arewaa.

⁷Ma na pa'i fifo'aia i gufu pafea. Michael mawe ei alo'alona na fifo'ai a'a fei dragon ma ei alo'alona. ⁸Ma'uaa lomi ronamina faufau lalau ma rona pasidi'ininaa fei gutanaa ro'ou i pafea. ⁹Fei baua dragon, rona bainafa'inia pu—fei wa'a mina mina, harana mei hani'u o Satan, mei i susuaninaa minaa feni malagufu. Rona bainafa'inia pu fipuinaa ei alo'alona.

¹⁰Ma una guainaa hefaa baua lao i pafea na ware ba:

“E'eni nawe nomai fei tela'ana,
fei faufau ma fei haparaiaa mei Haidaniaa o'ou,
ma fei foraforaa mei Christ.

Uaa mei i ware ba rona tata ei lofuu o'ou,
mei i ware ale'ei i pudaa mei Haidaa arewaa ma poi,
rona bainafa'inia pu.

¹¹Rona fugoinia

wagii fei namoo fei Na'uu Sipsipi
ma wagii fei u'ugaa ro'ou;
lomi ronamina haguua ei fawewenii ro'ou
ba ro'aa ma'auputoto a'a fei ma'ea.

¹²Si'ei, hamonei ni'eni'e, hamu'ou ena haroo pafea
ma hamu'ou ena hamona guta wagina!

Ma'uaa, a'a fei malagufu ma fei agi, hamuna fagiana,
 uaa mei hani'u na upunaree a'a hamugua.
 Inamina siba,
 uaa ina aida ba fei auna na gu.”

¹³I'a fanunupa'ia fei dragon ba rona bainafa'inia malagufu, ina teteaa mei pifine, mei na waniniaa mei baduu wawane. ¹⁴Rona fanaa mei pifine guapaloei pau manuaa ba nei fidunaa a'a fei gutana, fei na pagi'audii fawelei lomi haihai o guana ba hefi'a ro'ado'o oma'aia laloo fei au, ei au ma hesuwi au ma i tauhafo panii fei wa'a. ¹⁵Ma na mumunisiminaa watauda ranuu poana fei wa'a ba i nugitonaa mei pifine a'a fei wanii ununa. ¹⁶Ma'uaa fei malagufu na hadumaa mei pifine mei hamatee na hawainaa poana ma hunumaa fei ranu, fei mumunisimiaa fei dragon i poana. ¹⁷Ma fei dragon namina siba a'a mei pifine ma na asi'aa ba i fifo'ai a'a ei dufuu na'una—ei rona neneraa ei wareaa mei Haidaa ma panarofaa fei u'ugaa Jesus.

13 ¹Ma fei dragon na^o ufararai yei piye.

Fei Manulelele na Wala'amai Agi

Ma una fanunupa'aa hepalo manulelele fi lele'amai agi. Ina pa'i hefua waduu tabana ma olorompalo tabana ma hefua tao, hepalo pafoo hepapalo wadu ma pafoo hepapalo tabana na pa'i hepalo hara na warefafeloaa mei Haidaa. ²Maumau fei manulelele fanunupa'au ale'ei leopard, ma'uaa pinena ale'ei bear ma poana ale'ei lion. Fei dragon na fanaa fei manulelele fei faufauna, fei gutanana, gutaa hapara ma fei baua forafora. ³Hepalo ei tabaa fei manulelele na pa'i baua dibaa loralora, dibaa wadu, fei anaa i fama'eia, ma'uaa na mafo fei loralorana. Ma minaa feni ano, ronamina maduofu ma neneraa fei manulelele. ⁴Ei rama'a, rona losuinaa fei dragon uaa ina fanaa fei forafora a'a fei manulelele ma ana rona losuinia ma i'igai, “Hini i ale'ei fei manulelele? Hini i fifo'aipa'i a'ana?”

⁵Hemea na fani poaa fei manulelele ba nei warefa'agu'agui, warefafeloaa mei Haidaa ma fa'asi'anaa fei foraforana laloo gunaroo pa'ania ma guai puda. ⁶Ina warefafeloaa mei Haidaa, fei harana, fei gufunu mawe ei rona guta i gufu pafea. ⁷Ina pa'i fei faufau ba i fifo'ai a'a ei apunaiaa mei Haidaa ma muainaa ro'ou. Ma na tonaa fei forafora a'a minaa ei pai, gufu, rama'a u'ugai wareagufu ma baua gufu. ⁸Minaa ei rama'aa malagufu ro'aa losuinaa fei manulelele—minaa ei lomi haraa ro'ou laloo fei bu'uu harenaa, fei bu'uu fei Na'uu Sipsipi, fei rona fo'afama'eia wagii fei mamaraiamii feni malagufu.^p

^o 13:1 Hefi'a ne'ia ba *Ma yau na* P 13:8 O, *laloo fei bu'u, fei na ude a'a fei mamaraiamii feni malagufu, fei bu'uu harenaa, fei hapee fei Na'uu Sipsipi rona fo'afama'eia.*

⁹Hini na pa'i adiana nei guai.

¹⁰Nabaa nemea ba ro'aa fawadu'ainia bobo'aia,
ipowe wadu'ai.

Nabaa nemea ma'ema'ena wadu,^q
fei wadu i fo'afama'eia.

Wagii fei, ei apunaiaa mei Haidaa, ronei apitai ma oafagugu.

Na Wala'amai Malagufu fei Manulelele

¹¹Ma una fanunupa'aa hepalodiai manulelele fi lele'amai a'a feni malagufu. Ina pa'i guapalo wadu tabana ale'ei na'uu sipsipi, ma'uaa na wareware ale'ei dragon. ¹²Ina tonaa fei forafora fei rawarawa manulelele ba haduhaduna ma ware ba minaa ei rama'aa malagufu nei losuinaa fei rawarawa manulelele, fei nawe mafo fei loralorana, fei anaa i fama'eia. ¹³Ma ina bigi'aa ei baua hilalaa foigia ma ana na fapasiaree fei hafi pafea dinaree pu i pudaa ei rama'a. ¹⁴Si'ei ba ina bigi'aa ei hilala a'a ei faufau fei rawarawa manulelele, ina sifi'aa ei rama'aa malagufu. Ina ware ba ronei fa'ufalarainaa hepalo ale'ei haduo, hepalo ba i fani honua a'a fei manulelele, fei na paugia fei wadu ma'uaa ana fi guta. ¹⁵Ina tonaa fei faufau ba i fani faweweni a'a fei haduoo fei rawarawa manulelele ba i warepa'i ma ware ba hini lomi i losuinaa fei haduo, nei ma'e. ¹⁶Ana ina ware ba hememea nei tonaa fei lala i panina pepepe ma'au o pafoo rawana, minaa ei rona pa'i haraa ro'ou, o lo'e, na pa'i watauda manumanu, o lo'e, rona humuwai, o lo'e. ¹⁷Ma lomi nemea ba i pono o alo manumanu nabaa lomi na pa'i fei lala, fei na pa'i haraa fei manulelele o fei puduu wawarei fei harana.

¹⁸Sifeni feni ba onei pa'i fei apa'ifarawania. Hini na pa'i apa'ana nei wareinaa fei wareiaa fei manulelele, uaa fei, wawarei fei wareiaa hemea rama'a. Fei wareiana, 666.

Fei Na'uu Sipsipi ma ei 144,000

14 ¹Ma una fanunu ma ina u i ma'au fei Na'uu Sipsipi, na u pafoo fei Maugeni Zion ma i a'ana 144,000, ei rona pa'i fei harana ma fei haraa mei Amana pafoo rawaa ro'ou. ²Ma una guainaa hepalo manumanu na norai pafea ale'ei meme'ii unuu mamaua ma hefaa baa parara. Fei guaiu ale'ei ei inaiaa ei harp. ³Ma rona laugaa hepalo manufau lauga i ma'aa fei gutanaa hapara, ei gunaroo manumanu, ei rona fawewenai mawe ei forafora. Lomi nemea na ono fei lauga, uniaa ei 144,000, ei ponohadiwe'ia a'a feni malagufu. ⁴E'ei lomi rona fa'ido'idonaa unuu ro'ou a'a ei pifine, uaa rona fanima'aiaa ana ro'ou ma fafa'arai ma i dinaia fei Na'uu Sipsipi, rona nenegia. Ina pono'aa ro'ou

^q 13:10 Hefi'a ne'ia ba *Nabaa nemea i fo'afama'ena wadu*

dupuaa rama'a ba ro'ou ale'ei rawarawa fana a'a mei Haidaa mawe fei Na'uu Sipsipi. ⁵Lomi hepalo sifi'a i lele'amai poaa ro'ou; lomi hepalo tataa ro'ou.

O'oduei Alo'alo

⁶Ma una fanunupa'aa hemeadi ai alo'alo na fidufidu haroo pafea ma i a'ana fei rawani'a warea, fei i udelao ba i u'ufanaa ei rona guta i malagufu—a'a minaa ei gufu, ei pai, ei rama'a u'ugai wareagufu ma ei mau rama'a. ⁷Ma ina warefabauana, “Ma'auaa mei Haidaa ma fani hawera a'ana, uaa na nodigimai fei au dududuana. Losuinaa mei na famamaraa fei pumanugawe, fei malagufu, fei agi ma minaa ei wediwedii ranu.”

⁸Mei fahelaguiaa alo'alo na neneramai ma ware, “Na pasi! Na pasi fei Baua Gufu Babylon, fei na fahunumaa minaa ei gufu a'a fei numana wine, fei i fapoapoinaa ro'ou a'a ei fiharoharoipa'aiana.”

⁹Ma mei fa'o'oduaa alo'alo na neneramai ma warefabauana, “Hini i losuinaa fei manulelele ma fei haduona ma tonaa fei tamatamana pafoo rawana o panina, ¹⁰hia ana i hunumaa fei wine, fei sibaa mei Haidaa, fei namina rata, fei na ipia laloo fei baraa fei sibana. Mei rama'a mei i fagianaa a'a fei babaiaa mugoo na gu'agu'a inamoaa ei apunai alo'alo mawe fei Na'uu Sipsipi. ¹¹Ma fei haguu fei fagianaa ro'ou i asi'anaa pafea ranimai ranimai. Lomi hepalo arewaa o poi gutafawenaia a'a ei rona losuinaa fei manulelele mawe fei haduona, o ei rona tonaa fei lalaa fei harana.” ¹²Sifeni hepalo manumanu ba ronei apitai wagina, ei apunaia, ei rona neneraa ei wareaa mei Haidaa ma oafagugufipui a'a Jesus.

¹³Ma una guainaa hepalo lao na norai pafea ma na ware, “Ne'i: Na pa'i hawegiaa ei ma'ea, ei ro'aa ma'e a'a mei Fasu e'eni ma nolao.”

Na ware fei Spiriti ba, “Hi'i, ropowe fawenai a'a fei bigi'aa ro'ou, uaa ei bigi'aa ro'ou i neneraa ro'ou.”

Fei Au Hufu'aa feni Malagufu

¹⁴Una fanunu ma i ma'au na pa'i hepalo po'iaa papalei ma mei “ale'ei na'uu rama'a” na guta pafoo fei papalei ma na pa'i taona, pa'afina gold ma na pa'i hepalo wararua wadu i panina. ¹⁵Ma hemeadi ai alo'alo na wala'amai a'a fei humuu mei Haidaa ma harofabauana a'a mei fi guta pafoo fei papalei, “Tonaa fei wadumu ma hufu, uaa fei au hufu'a na nodigimai, uaa fei malagufu na mara.” ¹⁶Si'ei, mei pafoo fei papalei na lalaninaa fei waduna pafoo feni malagufu ma hufu'aa feni malagufu.

¹⁷Hemeadi ai alo'alo na wala'amai a'a fei humuu mei Haidaa i pafea ma ana na pa'i wararua waduna. ¹⁸Ma hemeadi ai alo'alo, mei oma'aa fei hafi, noramiana a'a fei tawahafi na apunai na warefabauanainaa a'a mei hemeadi ai na pa'i fei wararua wadu ba, “Tonaa fei wararua wadumu

ma hufu'aa ei puroroaa fuua grape a'a fei pa'apa'aa fei malagufu, uaa rona mara.”¹⁹ Mei alo'alo na lalaninaloo fei waduna a'a fei malagufu, na dupuaa ei fua ma siminia a'a fei apiaa fofoo wine, fei sibaa mei Haidaa.²⁰ Rona hapunirataiaa ro'ou a'a fei apiaa fofoo wine auguu fei baua gufu ma na wigii namo warii fei apiaa fofoo. Merena na fipupudui a'a fei taree tabaa fei hosi, malana ale'ei 1,600 stadia.’

Oloromeai Alo'alo a'a ei Olorompaloei Mau Funua Hafelo'a

15 ¹I pafea una fanunupa'aa hepalodiai pa'aa baua hilala: oloromea alo'alo a'a ei olorompalo a'apoo funua hafelo. Nenee e'ei, ipowe pedu fei sibaa mei Haidaa. ²Ma una fanunupa'aa fei ale'ei agi ba ina malewa, fihafuinaa hafi ma ei rona muainaa fei manulelele ma fei haduona ma fei wawarei harana, rona ufalarai yei piye. Mei Haidaa na fanaa ro'ou ei harp ³ma rona laugaa fei laugaa Moses, mei nafii mei Haidaa ma fei laugaa fei Na'uu Sipsipi:

“Na bauana ma na rawani ei bigi'amu mena Fasu,
mena Faufau Haidaa.

Ei maumaumu na wanewane ma fa'uai,
mena Hapara a'a minaa ei arewaa.

⁴Hini ba lomi i ma'auio,
ma lomi i fani hawera a'a fei haramu, mena Fasu?
Uaa ana yoi ua, mena na apunai.
Minaa ei baua gufu
rowemii losui i ma'amu,
uaa ei wanewanea bigi'amu nawe arewa.”

⁵Nenee fei una aranaa pafea ma na gigi fei humuu mei Haidaa poroporo, fei na pa'i fei U'uga lalona. ⁶A'a fei humuu mei Haidaa, rona wala'amai ei oloromea alo'alo fininaa olorompaloei mau funua hafelo. Ei susuu ro'ou namina malewa ua, namina agime ma na pa'i adii niniwai ro'ou, pa'afina gold. ⁷Ma hepalo a'a obaoei manumanu, ei rona fawewenai, na fanaa ei oloromea alo'alo ei olorompalo lopi pa'afina gold, ei na pepesu a'a fei sibaa mei Haidaa, mei fi oalao ranimai ranimai. ⁸Ma fei humuu mei Haidaa na pepesu a'a fei hagu warii fei hawerana ma fei faufauna ma lomi hemea ba i wadu'ainaa fei humuu mei Haidaa hawina ba ei olorompaloei mau funua hafelo i a'a ei oloromea alo'alo na pedu.

Ei Olorompalo Lopii fei Sibaa mei Haidaa

16 ¹Ma una guainaa hepalo baua lao noramiana warii fei humuu mei Haidaa ma na warenaa a'a ei oloromea alo'alo ba, “I pafoo fei malagufu, wi ipiaa ei olorompalo lopi, ei na pa'i fei sibaa mei Haidaa lalona.”

r 14:20 Ale'ena 300 kilometres

²Mei rawarawaa alo'alo naree ipiaa fei lopina i pafoo fei malagufu ma a'a ei rona pa'i fei lalaa fei manulelele ma losuinaa fei haduona, rona tonaa ei baua loralora ma namina fi'ifafelo.

³Mei fahelaguiiaa alo'alo na ipiaa fei lopina pafoo agi ma na filoginaa namo fei agi ale'ei namoo ma'ea ma minaa ei manumanu laloo agi na ma'e.

⁴Mei fa'o'oduiaa alo'alo na ipiaa fei lopina i pafoo ei bauanai ma pusu'o ranu ma na filoginaa raraa. ⁵I dii, una guainaa mei alo'alo, mei oma'aa ei ranu na ware,

“Na wanewane fei dududuamu,

yoi, mena oifi oa eni, mena ona oa mina mina, mena Apunaia, ma na wanewane fei;

⁶uaa rona fawiginaa namoo ei mamama'a mawe ei apunaiamu, ma ona fani numaa ro'ou raraa ale'ei lagii ro'ou.”

⁷Ma una guainaa fei tawahafi na apunai na ware:

“Hi'i, mena Fasu, mena Faufau Haidaa, na wanewane ma fa'uai fei dududuamu.”

⁸Mei fagunarooa alo'alo na ipiaa fei lopina i pafoo fei halo ma fei halo na tonaa fei faufau ba i faloranaa ei rama'a fei hafi. ⁹Ronamina rora a'a fei babaiaa fei ma rona umuaa fei haraa mei Haidaa, mei na oma'aa ei mau hafelo'a funua, ma'uaa, lomi rona'u filoginaa naranaraa ro'ou ma fani udugia a'ana.

¹⁰Mei fahaipaniaa alo'alo na ipiaa fei lopina i pafoo fei gutanaa fei manulelele, fei gutanaa hapara ma fei haparaiana nawemina roroma ua. Ronamina taduaa rawerawee ro'ou ei rama'a a'a fei fi'ia ¹¹ma rona umuaa mei Haidaniaa fei gufu pafea, uaa ei fi'ia ma loralora ro'ou, ma'uaa lomi rona'u filoginaa naranaraa ro'ou wagii ei bigi'aa ro'ou.

¹²Mei fa'olorooa alo'alo na ipiaa fei lopina i pafoo fei Baua Ranu Euphrates ma fei ranuna na nunu ba ei hapara noramiaa ro'ou anaa halo ronei pa'i talaa ro'ou. ¹³Ma una fanunupa'aa odumanuei hafelo'a^s spiriti, maumau ro'ou ale'ei mudau; rona wala'amai poaa fei dragon, poaa fei manulelele ma poaa mei sifisifi mamama'a. ¹⁴Ro'ou spiritii pigea ma rona bigi'aa ei hilalaa foigia ma aununaa a'a ei haparaa minaa feni ano ma figupuinaa ro'ou ba ronei fo'ai wagii fei baua arewaa mei Faufau Haidaa.

¹⁵“Fanunu, una nomai ale'ei hemea fafanao! Na pa'i hawegiana mei i werawera ma na pa'i susuna ba lomi i alawata ma mamafa.”

¹⁶Ma rona figupuinaa ei hapara fawelei rona roroinia Armageddon a'a warea Aramea.

¹⁷Mei fa'oloromeaa alo'alo na ipiaa fei lopina haroo pafea ma hepalo baua lao noranamai laloo fei humuu mei Haidaa wagii fei gutanaa

---

^s 16:13 Warea Greek *odumanuei loloaa*

hapara na ware ba, “Ina ha'ia!” ¹⁸Ma na pa'i a'egime'aiaa fei usida, na o'onu fei hugugu, na pararai fei parara ma namina bauanai fei rereaa fei malagufu. Lomi na pa'i rereaa feni malagufu ale'ei mina nopa'amii fei, namina ratadiai fei rerereaa fei. ¹⁹Fei baua gufu na ba'atawaranaa odumanu ma ei pusuo'lo gufu laloo ei baua gufu rona pasi. Mei Haidaa na nonominaa fei Baua Gufu Babylon, fei Bauana ma na fania fei bara, fei na mere a'a fei wine fei baua sibana. ²⁰Minaa ei gufu i pafoo agi rona pa'ai ua ma ei maugeni ana lomi ro'ou yei. ²¹I haroo pafea na ropagio i pafoo ei rama'a ei baua mugoo awataa ro'ou ale'ei 45 kilogram. Ma rona umuaa mei Haidaa wagii fei, uaa fei hafelo'a manumanu fei, namina rata.

Mei Pifine pafoo fei Manulelele

17 ¹Hemea ei olomea alo'alo, ei rona pa'i ei olorompalo lopi namii ware a'au ba, “Nomai, a fama'aio fei lagii mei pa'aa pifinee tala, mei fi guta pafoo watauda ranu. ²Ei haparaa feni malagufu, rona fiharoharoipa'ai a'ana ma ei rama'aa malagufu, rona poapoai a'a fei wine wagii ei fiharoharoipa'aiana.”

³A'a fei Spiriti mei alo'alo na noduginaa yau fawelei lomi haihai o guana. Ma yei una fanunupa'aa hemea pifine fi guta pafoo hefaa roa manulelele, fei na pepesu ununa a'a ei hara na warefafeloaa mei Haidaa ma na pa'i olorompalo taba ma hefua wadu wagina. ⁴Pomaa susuu mei pifine, marawi ma roa ma na agime fininaa gold, ei mau rawani mugoo ma ei pearl. Ina panarofaa hepalo bara, pa'afina gold, na mere a'a ei hafelo'a manumanu mawe ei lolooa ei fiharoharoiana. ⁵Pafoo rawana na pa'i fei warea fei:

MANUMANU OPA'AIA FEI BAUA GUFU BABYLON MEI INAA EI PIFINEE
TALA MAWE EI HAFELO'AA FENI ANO.

⁶Una fanunupa'ia ba mei pifine mei, na hunu poapoai a'a ei namoo ei apunaiaa mei Haidaa, ei namoo ei rona harenaa fei u'ugaa Jesus.

Ei u'a fanunuia, namina ba'arofo. ⁷Mei alo'alo na warenaa a'au ba, “Tani omina ba'arofo? Awe warefa'aio fei manumanu opa'aia a'a mei pifine ma fei manulelele, fei ina hugi pafona, fei na pa'i olorompalo taba ma hefua wadu. ⁸Fei manulelele ona fanunuia, mina na pa'i, ma'uaa lomi eni ma nefarani iwe wala'amai a'a fei walaloa lomi ia'iana ma tonaa fei arena. Ei rama'aa fei malagufu, ei lomi na pa'i haraa ro'ou laloo fei bu'uu harenaa wagii fei mamaraiamii feni ano, ro'aa ba'arofo ena rona fanunupa'aa fei manulelele, uaa mina na pa'i, ma'uaa lomi eni ma iwe nomai nefarani.

⁹“Wagii fei, nei bauanai apa'amu. Ei olorompalo taba ei, olorompalo maugeni, ei na guta pafoo ro'ou mei pifine. ¹⁰Ana haduoo ei olomea hapara. Haipani na pasi, hemea fi guta ma hemeadiai ataa nomai; ma'uaa, ena na nomai, ineido'o guta ma'ida. ¹¹Fei manulelele, fei nado'o

pa'i mina ma'uaa lomi eni, hia mei fafainarooa hapara. Hia marooa ei oloromea ma ipowe dinaa pedupeduna eni.

¹²“Ena fanunuamu hefua wadu, ro'ou ei hefua hapara, ei ana rotawe tonaa haparaiaa ro'ou, ma'uaa laloo heai hour ua, ro'aa to forafora ale'ei hapara fipui a'a fei manulelele. ¹³Hepalo ua naranaraa ro'ou ma ro'aa fanaa ei faufau ma forafora ro'ou a'a fei manulelele. ¹⁴Ro'aa fifo'aifipui a'a fei Na'uu Sipsipi, ma'uaa, fei Na'uu Sipsipi, i muainaa ro'ou, uaa hia mei Fasuu minaa ei fasu ma Haparaa minaa ei hapara—ma ro'aa oafipui a'ana ei lala'ana, rafeiana mawe ei nenerana, ei rona oafagugu.”

¹⁵Ma mei alo'alo na warenaa a'au ba, “Ei fanunuamu ranu, ei na guta pafona mei pifinee tala, haduoo ei rama'a, gupuu rama'a, baua gufu mawe rama'a u'ugai wareagufu. ¹⁶Fei fanunuamu fei manulelele ma ei hefua wadu, ro'aa fabidinaa unuu ro'ou mei pifinee tala. Ro'aa fagianainia ma fa'alawataia ma di'ininia; ro'awe hanaiaa pigiona ma fagu'anaa hia hafi. ¹⁷Uaa mei Haidaa na fafaiaa naranaraa ro'ou ba nei neneraa fei nunumiana wagii fei ugaiana ba i fanaa fei manulelele fei faufau ma forafora ro'ou ba nei haparai nopa'aloo fei ba nawe nomai ei wareaa mei Haidaa. ¹⁸Mei pifine ona fanunuia, haduoo fei baua gufu, fei na famamooa ei haparaa feni ano.”

Na Pasi Babylon

18 ¹Nenee fei, una fanunupa'aa hemeadiai alo'alo fi nogio pafea. Na bauanai foraforana ma feni ano namina we'a a'a fei agimee ununa. ²Ina harofabauana ba:

“Na pasi! Na pasi fei Baua Gufu Babylon!
Hia nawe oanaa humuu ei pigea
ma pale a'a minaa ei hafelo'a^t spiriti,
mawe watauda ei mau loloaa spiriti
mawe ei hafelo'a manuffidau.

³Uaa minaa ei baua gufu, rona hunudigaa
fei poapoa wine wagii ei fiharoharoiiana.
Ei haparaa feni ano, rona fiharoharoifipui a'ana,
ma ei rama'a rona alo'alo ma ponopono a'a feni ano,
rona pa'i watauda manumanu wagii ei watauda manumanuna.”

⁴Ma una guainaa hepalodiai lao noramiana pafea na ware ba:

“Wala'amai a'ana, ena gufuu,
ba lomi hamo'aa tonaa
ei hafelo'ana ma ei fagianana;

⁵uaa ei hafelo'ana namina dupunaa i gufu pafea ma mei Haidaa na nonominaa ei bigifatatana.

^t 18:2 Warea Greek *minaa ei loloaa*

- ⁶ Fani a'ana ana ale'ei hia na fani;
 fani faguapoai lagina a'a tamanu na bigi'ia.
 Fani faguapoai numana a'a fei ana barana.
- ⁷ Fani fi'ia ma faloloa'ia a'ana
 ana ale'ei fei hawera ma rawani'a ina tonia ana unaia.
 I laloo naranarana na famamagugui,
 'Yau na guta ale'ei pifine hapara;
 yau abaa ma'esuabea,
 ma lomi ba awe aiwawasusu.'
- ⁸ Si'ei, laloo heai ua arewaa ei hafelo'ana iwe fua'onია:
 ma'ea, aiwawasusu ma mouabiabia.
 Fei hafi i gu'afamatalaia,
 uaa na pa'i faufauna mei i dududuia,
 mei Fasu, mei hia Haidaa.

⁹“Ena rona fanunupa'aa fei haguna ei haparaa feni ano, ei rona fiharoharofipui a'ana ma tofipui a'ana ei rawani'a manumanuna, ro'aa ai'aigia ma aiwawasusu. ¹⁰Ro'aa ma'aufafelo a'a fei fagianana ma ro'aa ufaraua ma mewai ba:

“ Fagiana! Fagiana, yoi fena baua gufu,
 yoi Babylon, fena faufau baua gufu!

Laloo heai ua hour ma ona tonaa fagianamu!'

¹¹“Ei rama'aa alo'aloa ma ponopono'a a'a feni ano, ro'awe ai'aigia ma aiwawasusu uaa lomi nemea na fai ponodinaa ei manumanuu ro'ou—
¹²ei manumanu gold, silver, mau rawani mugoo, ei pearl; ei waduduu linen, purple, silk ma roa lawalawa; minaa ei mau haihai citron, ei manumanu ivory, rawani'a haihai, bronze, iron ma marble; ¹³cinnamon ma spice, dufaa pao, myrrh ma frankincense, wine, pao olive, fei palaua na bauana pono'ana, wheat, buduma'ao ma sipsipi; hosi ma pale na pa'i welona; ma ei hudi unuu rama'a ma spiriti ro'ou.

¹⁴“Ro'awe ware ba, 'Ei nunumiamu fua na apa'ai a'amu. Minaa ei manumanumu ma haweramu na apa'ai, fai lomi owe pa'ia.' ¹⁵Ei rama'a rona aloaa ei manumanu ei ma to mugoo po'i a'a mei pifine mei, ro'aa ufaraua ma ma'aufafelo a'a fei fagianana. Ro'aa ai'ai ma aiwawasusu ¹⁶ma mewai ba:

“ Fagiana! Fagiana yoi fena baua gufu,
 fena ona susuinaa fei linen na bauana pono'ana, purple, roa,
 agimana ale'ei gold, ei rawani'a mugoo ma ei pearl!

¹⁷ Laloo heai ua hour ei watauda manumanu
 nawemina hafelopa'ai!'

“Minaa ei rapi'a i agi ma minaa ei rona taletale pafoo ei baua wa mawe minaa ei dia'agi, ro'awe ufaraua. ¹⁸Ena rona fanunupa'aa fei haguna, ro'awe ware, 'Haa, na pa'i gufu namina rawani ale'ei mina?' ¹⁹Ro'awe

larosimai piye pafoo tabaa ro'ou fininaa ai'aiga ma aiwawasusua ma mewai ba:

“Fagiana! Fagiana, yoi fena baua gufu fena,
i a'amu minaa ei baua wa agi,
rona to mugoo po'ii ro'ou!

Laloo heai ua hour ona tonaa fagianamu!

20 Onei ni'eni'e wagii fei fagianana, fena gufu pafea!

Ni'eni'e ena apunaiaa mei Haidaa
ma ena apostle mawe ena mamama'a!

Mei Haidaa na dududuia wagii fei bigi'ana a'a hamu'ou.’ ”

21 I dii, hemea faufau alo'alo na poro'aa fei baua mugoo lala'ana ale'ei hepalo baua na'ana'a ma bainafa'inaa agi ma ware ba:

“A'a fei mau ba'ananarai pani
ro'awe siminaa pu fei baua gufu Babylon
ma fai lomi o'aa fanunupa'idinia.

22 Ei laugaa ei hafugaa harp, ei rama'aa lalauga,
ei hugufaa flute ma maniwa,
fai lomi o'aa guaipa'idinaa ro'ou.

Lomidiai ba nemea bigibigi'a
i bigi i lalomu.

Fai lomi o'aa guaipa'idinaa
roiaa hai.

23 Fai lomidiiai i we'a
ei we'ai i a'amu.

Fai lomidiiai ba o'aa guaipa'idinaa
lao ei wawane ma pifine lalaia.

Ei rama'a alo'aloa ma pono'ono'a a'amu mina,
ronamina mua a'a feni ano.

A'a ei maumau puala ona pa'i,
minaa ei baua gufu na pasi wagina.

24 A'a mei pifine mei, na pa'i fei namoo ei mamama'a
ma ei apunaiaa mei Haidaa,
mawe minaa ei fo'afama'ea hefi'a yeni malagufu.”

Hallelujah

19 ¹Nenee fei, una guainaa fei meme'ii unuu hefaa baua gupuu rama'a i gufu pafea ba:

“Hallelujah!

Fei tela'ana ma hawera ma faufau,
manumanuu mei Haidaniaa o'ou,

2 uaa na fa'uai ma wanewane ei dududuana.

Ina fagianainaa mei pa'aa pifinee tala,

mei na fafelooa feni ano a'a ei fiharoharoipa'aiana.

Mei Haidaa na fani lagina uaa a'a fei namoo ei nafina.”

³Ma rona mewaidiai ba:

“Hallelujah!

Na lele'ata'amai fei hagu

a'a mei pifine mei ma dinaa pafea ranimai ranimai.”

⁴Ei enu pa'ania ma gunaroa forafora mina mina mawe ei gunaroa manumanu na pa'i fawewenii ro'ou, rona fapasinna pu ma losuinaa mei Haidaa, mei fi guta pafoo fei gutanaa hapara. Ma rona mewaiware ba:

“Amen, Hallelujah!”

⁵Ma hepalo lao noranamai a'a fei gutanaa hapara na ware ba:

“Uduginaa mei Haidaniaa o'ou,

minaa hamu'ou ena nafina,

hamu'ou ena hamona ma'auia,

hamu'ou ena na pa'i baua haraa hamu'ou

ma hamu'ou ena lomi!”

⁶Ma una guainaa hefaa baua gupuu rama'a, ale'ei pasiaa mamaua ma parara ma rona mewaiware ba:

“Hallelujah!

Uaa mei Fasu, mei Haidaniaa o'ou,

mei Faufaua fi haparai.

⁷Onei ni'eni'e ma wiwiwidi

ma uduginia!

Uaa fei lalaiaa fei Na'uu Sipsipi na nodigimai ma mei harona na hawegidii.

⁸Rona haweginaa mei harona

a'a fei linen bauana pono'ana,

fei rona pagifarawaninia,

fei na agime ma po'i.”

(Fei linen fei, na haduoinaa ei wanewane bigi'aa ei apunaiaa mei Haidaa.)

⁹Ma mei alo'alo na warenaa a'au ba, “Ne'i ale'ei ba: ‘Na pa'i hawegiaa ro'ou, ei ina lala'aa ro'ou ba ronei nomai a'a fei hananaa fei Na'uu Sipsipi!’ ” Ma na warediai ba, “E'eni, eni fa'uaia wareaa mei Haidaa.”

¹⁰A'a fei una fapasi i pinena ba a losuinia. Ma'uaa ina warenaa a'au ba, “Apuna bigi'aa fei! Yau ana hemea nafi ale'ei yoi ma ei lofumu, ei rona panarofaa fei u'ugaa Jesus. Losuinaa mei Haidaa! Uaa fei u'ugaa Jesus, sifei fei spiritii fei diware'auga.”

Mei Rapi'aa fei Po'iaa Hosi

¹¹Una fanunupa'aa fei gufu pafea na gigi ma i ma'au na pa'i hepalo po'iaa hosi, mei rapi'a pafona, rona roroinia ba Oafagugu ma Fa'ua. A'a

fei wanewanea, i fadududu ma fa'asi'anaa fifo'aia. ¹²Guei pudana ale'ei weguweguaa hafi ma pafoo tabana na pa'i watauda tao. Ina ne'i haraa ununa, fei lomi hemea na apa'ia, ana unaia. ¹³Ina hawegi a'a hefaa hawaa ugu, fei na pa'i namo wagina ma fei harana, fei Wareaa mei Haidaa. ¹⁴Ei rama'aa fo'aa i pafea, rona nenegia pafoo ei po'iaa hosi ma susuu ro'ou, ei linen bauana pono'ana, ei na po'i malewa. ¹⁵Na lele'amai poana fei wararoa wadu, fei ba i fagianainaa ei baua gufu. "I famamooa ro'ou fininaa fei o hapara, pa'afina iron." Ina hapuninaa fei fofoo wine, fei na haduoinaa fei sibaa mei Faufau Haidaa. ¹⁶Pafo fei hawaa uguna ma fei hafauna na ne'i fei hara:

HAPARAA EI HAPARA MA FASUU EI FASU.

¹⁷Ma una fanunupa'aa hemea alo'alo na u laloo fei halo ma na mewaifabauana a'a minaa ei manufidufidu, ei roi fifidau haroo pafea ba, "Nomai, figupui ba o'aa guta wagii fei baua hananaa mei Haidaa ¹⁸ba hamonei hanaiaa ei pigioo ei hapara, bauaniaa fo'aa, faufau rama'a, ei hosi ma ei rapi'aa ro'ou ma pigioo minaa ei rama'a, humuwa ma abaa humuwa, ei rona pa'i baua haraa ro'ou ma ei lomi."

¹⁹Ma una fanunupa'aa fei manulelele ma ei haparaa feni malagufu ma ei fo'aa ro'ou, rona figupui ba ro'aa fifo'ai a'a mei rapi'a pafoo fei hosi mawe ei fo'aa i a'ana. ²⁰Ma'uaa rona patarofaa fei manulelele fipuinaa mei sifisifi mamama'a, mei nado'o bigi'aa ei hilalaa foigia ba i hadumaa fei manulelele. A'a ei hilala ei, ina sifi'aa ei rona tonaa fei lalaa fei manulelele ma losuinaa fei haduona. Ana lagu'ei fawewenai ma rona siminaa lagua pu a'a fei hafi, fei fi gu'agu'a ma na pa'i babaiaa mugoo wagina. ²¹Rona paugifama'ena ei dufuu ro'ou wagii fei wadu, fei i lele'amai poaa mei rapi'a pafoo fei hosi ma minaa ei manufidufidu, rona hanafamagu a'a ei pigioo ro'ou.

1000 Igisimasi

20 ¹Ma una fanunupa'aa hemea alo'alo fi upugio gufu pafea fininaa fei gigigii fei walaloa lomi ia'iana ma na pa'i hepalo baua alatai i panina. ²Ina patarofaa fei dragon, fei wa'a mina mina, fei hia hani'u, o Satan ma na faugia ba nei oa ale'ei laloo hefa pufaba'a igisimasi. ³Ina siminia laloo fei walaloa lomi ia'iana, fawil'ia ma lotomia ba inei'aa sifidinaa ei baua gufu nopa'alo fei ia'iaa fei hefa pufaba'a igisimasi. Nenee fei, te ropowe alafatatalania ma'ida.

⁴Una fanunupa'aa ei gutanaa hapara, ei rona guta pafona, ei rona tonaa fei forafora ba ro'aa fadududu. Ma una fanunupa'aa ei spiritii ei na mosu huaa ro'ou, uaa fei u'ugaa ro'ou Jesus ma fei wareaa mei Haidaa. Lomi rona losuinaa fei manulelele o fei haduona ma lomi rona tonaa fei lalana i pafoo rawa o panii ro'ou. Rona weradiai ma haparaifipui a'a Christ laloo hefa pufaba'a igisimasi. ⁵(Ei dufu ma'ea, lomi rona weradiai

nopa'aloo fei ia'iaa fei hefa pufaba'a igisimasi.) Sifei fei rawarawa asi'ana. ⁶Ei rama'a i pa'i hawegia ma apunaiaa ro'ou wagii fei rawarawa asi'ana. Fei faguapalooa ma'ea lomi i famomoaa ro'ou, ma'uaa rowe ale'ei ei bauaniaa humuu mei Haidaa ma Christ ma ro'aa haparaifipui a'ana laloo hefa pufaba'a igisimasi.

Fei Fagianaa Satan

⁷I'a pedu fei hefa pufaba'a igisimasi, ropowe alaraa Satan a'a fei bobo'aiana. ⁸Ma iwe talaisifi'aa ei baua gufu a'a obaoei walasusuu feni malagufu—Gog ma Magog—ba i papa'ifipuinaa ro'ou a'a fei fifo'aia. Pudu ro'ou ale'ei ei piyee feni malagufu. ⁹Rona talaifaweloinaa faweleei rona guta wagina ei apunaia, ei na haguua ro'ou mei Haidaa, fei na pa'i ei rafeiana wagina. Na pasigio hafi pafea ma gu'afamatalaiaa ro'ou. ¹⁰Mei hani'u, mei na sifi'aa ro'ou, mei Haidaa na siminia laloo fei huapu, fei na gu'agu'a ei babaiaa mugoo wagina, ana fei inado'o siminaa fei manulelele ma fei sifisifi mamama'a wagina. Ropowe tonaa fagianaa ro'ou arewaa ma poi ranimai ranimai.

Rona Tona Dududua ei Ma'ea

¹¹Ma una fanunupa'aa hefaa baua po'iaa gutanaa hapara ma mei i guta wagina. Fei malagufu ma fei pumanugawe, laguna apa'ai inamoana ma lomi gutanaa lagua. ¹²Ma una fanunupa'aa ei ma'ea, ei na pa'i baua haraa ro'ou ma ei lomi, rona u i ma'aa fei gutanaa hapara ma ina lami'aa ei bu'u. Ma ina lami'aa hepalodiai bu'u, fei bu'uu harena. Ma ina dududuaa ei ma'ea ana ale'ei ei bigi'aa ro'ou, ei na pana haraa ro'ou laloo ei bu'u. ¹³Ei ma'ea laloo agi, rona lele'amai ma ana rona lele'amai ei ma'ea a'a fei gufuu ma'ea ma Hades ma hememea rama'a na tonaa dududuana ana ale'ei ei bigi'ana. ¹⁴Ma ina siminaa fei gufuu ma'ea ma Hades i laloo fei hafi. Fei hafi, sifei fei faguapooa ma'ea. ¹⁵Hini lomi harana laloo fei bu'uu harena i siminia i laloo fei hafi.

Manufau Jerusalem

21 ¹Ma una fanunupa'aa hepalo manufau pumanugawe ma malagufu, uaa fei rawarawa pumanugawe ma malagufu na apa'ai ma fai lomi agi. ²Una fanunupa'aa fei Gufu Apuna, fei manufau Jerusalem fi nogio pu noranamai pafea a'a mei Haidaa ma na hawegidii ale'ei hemea fananamai pifinee lalaia i nomai a'a mei harona. ³Ma una guainaa hepalo baua lao na nomai a'a fei gutanaa hapara ma ware, “Eni fei gufuu mei Haidaa i oa a'a ei rama'a ma i oafipui a'a ro'ou. Ro'aa oanaa rama'a gufuna. Ma mei Haidaa i oanaa Haidaniaa ro'ou. ⁴I huguaa ranu puda minaa ro'ou. Fai lomi ma'ea o faloloa'ia o ai'aiga o fi'ia, uaa fei watanai maumau mina, na falogidigilao.”

⁵Mei fi guta wagii fei gutanaa hapara na ware ba, “U'ei famanufaunaa minaa ei manumanu!” Ma ina ware ba, “Ne'i'augaa feni, uaa eni warea, inapa'aa rawani ma fa'uai.”

⁶Ina warenaa a'au ba: “Ina pedu. Yau fei Alpha ma fei Omega, fei Rawarawa ma fei Pedupedu. Hini na sigigi, a fani numana lomi pono'ana a'a fei ranuu harena. ⁷Hini i mua ipowe tonaa minaa e'eni manumanu e'eni ma yau a oanaa Haidaniana ma hia, i oanaa na'uu. ⁸Ma'uaa ei mama'auhafelo, ei abaa narafawe'ia, ei hafelo'a, ei rona fo'afama'e, ei fitatafipa'aia, ei rona bigi'aa ei siafa, ei rona losuinaa ei hidaa sifisifi mawe minaa ei sifisifi—gutanaa ro'ou i wagii fei hafi na gu'agu'a fininaa babaiaa mugoo. Sifei, fei faguapooa ma'ea.”

⁹Hemea ei oloromea alo'alo, mei na pa'i olorompalo lopi, ei na pepesu a'a ei olorompalo a'apoo mau funua hafelo namii ware a'au, “Nomai, a fama'aio mei pifinee lalai, mei haroo fei Na'uu Sipsipi.” ¹⁰Ma a'a fei Spiriti ina poronaa yau a'a hefaa baua tarea maugeni ma fama'au fei baua gufu apuna, Jerusalem fi nogio noramiana i pafea a'a mei Hidaa. ¹¹Ina we'a a'a fei haweraa mei Hidaa ma fei agimena ale'ei hepalo pa'aa rawani'a mugoo ale'ei jasper, namina malewa ale'ei crystal. ¹²Ina pa'i hepalo baua tarea nono ma hefua ma guapalo poaa fanefane wagina ma hefua ma helagui alo'alo a'a hepapalo poana. Fei ne'ia wagii ei poaa fanefane, ei haraa ei hefua ma guai pai Israel. ¹³Odumanu poaa fanefane i pepepe rai, odumanu i pepepe oala, odumanu i pepepe hara'uu ma odumanu i pepepe hafa. ¹⁴Fei nonoo fei baua gufu na pa'i hefua ma guapalo fasu'ufufugoi ma pafoo hepapalo na pa'i ei haraa ei hefua ma helagui apostle fei Na'uu Sipsipi.

¹⁵Mei alo'alo, mei na fiwarewarei a'au, na pa'i hepalo mau o, pa'afina gold ba i tapainaa puduu malaa fei gufu, ei poaa fanefanena ma ei nonona. ¹⁶Fei baua gufu na pa'i obao nonona ma malaa hepapalo nonona na fimina'ei—manafana ma malana na fimina'ei ua. Mei alo'alo na tapainaa fei malaa fei gufu ma puduu fei malana ale'ei 12,000 stadia^u ma fei manafana ma tarena ana ale'ei. ¹⁷Ina tapainaa fei nono ma fei pi'oduana^v ale'ei 144 cubit^w —ale'ei fei tatapai rama'a, fei i tapaina mei alo'alo. ¹⁸Fei pa'afii fei nono, pa'aa jasper ma fei baua gufu, gold ua—lomi ma'idadiai manumanu wagina ma na ramarama ua. ¹⁹Ei fasu'ufufugoi ei nonoo fei baua gufu, rona haweginaa watauda ei maumau rawani'a mugoo. Fei rawarawa fasu'ufufugoi, jasper, fei faguaiana, sapphire, fei fa'oduaiana, chalcedony, fei fa'obaoana, emerald, ²⁰fei fahaipaniana, sardonyx, fei fa'oloroana carnelian, fei olorompaloana, chrysolite, fei fafainaroana, beryl, fei fafaimpaloana, topaz, fei fahefuana, chrysoprase, fei fahefuamapaloana, jacinth ma

^u 21:16 Ale'ena 2,200 kilometres   ^v 21:17 O, tarena   ^w 21:17 Ale'ena 65 metres

fei fahefua ma guapaloana, amethyst.^x ²¹Ei hefua ma guapalo poaa fanefane, pa'afii ro'ou, pearl. Hepapalo poaa fanefane, minaa pearl ua. Fei baua talaa fei baua gufu fei, minaa gold ua ma na ramarama.

²²Lomi una fanunupa'aa hepalo humuu mei Haidaa laloo fei baua gufu fei, uaa mei Fasu, mei Faufau Haidaa ma fei Na'uu Sipsipi, lagua ale'ei fei humuna. ²³Lomi bigi'aa fei halo, o fei puda a'a fei baua gufu fei ba lagunei fawe'ainia, uaa fei haweraa mei Haidaa na fawe'ainia ma fei Na'uu Sipsipi ale'ei we'ai lalona. ²⁴Ei rama'aa ei gufu rona talai a'a fei we'aina ma ei haparaa fei malagufu rowe wadu'ainaa lalona fininaa ei haweraa ro'ou. ²⁵Lomi ba iwe fare'i ei poaa fanefanena, uaa lomi i pa'i poi yei. ²⁶Ei rama'aa ei baua gufu, rowe wadu'ia fininaa ei hawera ma honuaa ro'ou. ²⁷Lomi iwe pa'i hepalo loloaa manumanu i wadu'ia. Ana lomi i wadu'ia nemea i bigi'aa ei maumau famamafaa, o sifisifi'a, ma'uaa, uniaa ei na pa'i haraa ro'ou laloo fei bu'uu harenuaa fei Na'uu Sipsipi.

Fei Ranu Harenua

22 ¹I dii, mei alo'alo na fama'aiau fei udeaa fei baua ranuu harenua, namina malewa ale'ei crystal ma na wigimai a'a fei gutanaa haparaa, fei gutanaa mei Haidaa mawe fei Na'uu Sipsipi, ²na wiginaloo memewaa fei baua tala i laloo fei baua gufu. Ma guapepei adii fei ranu na habe fei haihai harenua ma ina pa'i hefua ma guapalo au hufu'a. Hepalo laloo hepapaloo ei hefua ma guapalo puda. Ma ei rau fei haihai, fapedupedu funuaa ei rama'aa ei baua gufu. ³Fai lomi i pa'i umua. Fei gutanaa haparaa mei Haidaa mawe fei Na'uu Sipsipi i ude laloo fei baua gufu ma ei nafina, rowe losuinia. ⁴Ro'aa ma'a pudana ma fei harana i pafoo rawaa ro'ou. ⁵Fai lomi i pa'i poi. Fai lomi bigi'ana fei we'ai o fei we'aa fei halo, uaa mei Fasu, mei Haidaa i we'ainaa ro'ou. Ma ro'ou ale'ei hapara ranimai ranimai.

⁶Ma mei alo'alo na warenaa a'au ba, “Eni warea eni napa'aa rawani ma fa'uai. Mei Fasu, mei Haidaniaa ei spiritii ei mamama'a na aloaa mei alo'alona ba nei fama'aa ei nafina tamanu anaa i nomai.”

Jesus fi Nomai

⁷“Fanunu, anaa a nomai! Na pa'i hawegiana mei i neneraa ei diware'auga i laloo feni bu'u.”

⁸Yau, John, meni na guainaa eni manumanu eni ma fanunuaa e'ei. Ma ei a guainia ma fanunuia, una fapasi i pinee mei alo'alo ba a losuinia, mei na fama'aiau eni manumanu. ⁹Ma'uaa ina warenaa a'au ba, “Apuna bigi'aa fei! Yau ana nafi ale'ena yoi ma ei lofumu, ei ro'ou mamama'a mawe minaa ei rona neneraa ei warea feni bu'u. Losuiniaa mei Haidaa!”

^x **21:20** Hefi'a ei mugoo, lomi rona pa'aa aida ba batana'i ei maumau ro'ou.

¹⁰Ma ina warenaa a'au ba, “Apuna obainaa ei diware'augaa feni bu'u, uaa fei au na rafi'i. ¹¹Hini ana fi bigifatata, faninaa nunumiana; hini ana fi bigifafelo, faninaa nunumiana; hini ana fi bigifarawani, faninaa nunumiana; hini ana fi fafa'arai faninaa nunumiana.”

¹²“Fanunu, anaa a nomai! Fei pono'a, i a'au ma a fani pono'aa hememea ana ale'ei ei bigi'ana. ¹³Yau fei Alpha ma fei Omega, fei Ma'a ma fei Mugi, fei Rawarawa ma fei Pedupedu.

¹⁴“Na pa'i hawegiaa ei rona fesuaa ei hawaa uguu ro'ou uaa i ugainaa ro'ou mei Haidaa ba ro to a'a fei haihai harena ma wadu'ai a'a ei poaa fanefanee fei baua gufu. ¹⁵I augu, ei ponoto, ei rona bigi'aa ei mau siafa, ei fitatafipa'aia, ei rona fo'afama'e, ei rona losuinaa ei haidaa sifisifi ma minaa ei rona refubigi'aa ei sifisifi.

¹⁶“Yau, Jesus, una aloawii mei alo'alou ba nei u'ufanio' feni u'uga a'a ei losuu. Yau fei Wara ma Pai David ma fei agimee Pi'u Arewaa.”

¹⁷Fei Spiriti ma mei pifine lalaia, laguna ware ba, “Nomai!” Ma hini na guainia, ana nei ware ba, “Nomai!” Hini na sigigi, fanoramai; ma hini na pa'i nunumiana, nei tonaa fei ranuu harena, lomi pono'ana.

¹⁸U'ei aweinaa minaa ei rona guainaa ei diware'augaa feni bu'u: Nabaa nemea i augaa hepalodiai warea pafoo feni, mei Haidaa ana i pafoinaa fagianana wagii ei mau funua hafelo, ei na u'udigia feni bu'u. ¹⁹Ma hini na tosiminaa hepalo wareaa wagii feni bu'uu diware'auga, ana i tohadiwe'inia a'ana mei Haidaa, tamanu ina pa'i wagii fei haihai harena ma tamanu ina pa'i laloo fei baua gufu apuna, fei na u'udigia feni bu'u.

²⁰Mei i u'ugaa eni manumanu eni na ware ba, “Hi'i, anaa a nomai eni.” Amen. Nomai, mena Fasu Jesus.

²¹Fei rawani'aa mei Fasu Jesus i ude a'a ei apunaiaa mei Haidaa. Amen.